

ਸਿਵਲ ਰੈਫਰੈਂਸ (ਅਪੀਲ ਸਾਈਡ)

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਐਰਿਕ ਵੈਸਟਨ, ਸੀ.ਜੇ., ਅਤੇ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਜੇ.

ਇਨਕਮਟੈਕਸ, ਦਿੱਲੀ, ਅਜਮੇਰ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਅਤੇ ਮੱਧ ਭਾਰਤ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, -

ਬਿਨੈਕਾਰ

ਬਨਾਮ

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦਮਯੰਤੀ ਸਾਹਨੀ, -ਜਵਾਬਦਾਰ।

ਸਿਵਲ ਰੈਫਰੈਂਸ (ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ) 1952 ਦਾ ਨੰਬਰ II

ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਐਕਟ (1922 ਦਾ XI), ਸੈਕਸ਼ਨ 16 (3) (ਏ) (ii) -- 'ਵਿਅਕਤੀਗਤ', ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਔਰਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇ- ਵਿਧਵਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਥਾਂ ਫਰਮ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰ ਬਣਨਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਦੋ ਨਾਬਾਲਗ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ- ਕੀ ਮੁਨਾਫੇ ਵਿੱਚ ਨਾਬਾਲਗਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 (3) (ਏ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ "ਪਤਨੀ" ਅਤੇ "ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਾ" ਸ਼ਬਦ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਤਨੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਾ ਹੋਵੇ। ਜੇਕਰ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਔਰਤ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕੋਈ ਪਤਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਉਸਦਾ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 16 (3) (2) ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਰਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ "ਵਿਅਕਤੀਗਤ" ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੁਰਸ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ "ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚੇ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ" ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਤਮ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਚੰਦਾ ਦੇਤਵੀ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (1), ਦਾ ਅਨੁਸਰਣ ਕੀਤਾ।

ਅੱਗੇ ਮੰਨਿਆ, ਕਿ ਧਾਰਾ 16 (3) (a) (ii) ਦੇ ਤਹਿਤ ਫਰਮ ਦੇ ਮੁਨਾਫੇ ਵਿੱਚ ਨਾਬਾਲਗਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮਾਂ ਦੀ

Checked, Compared and authenticated by Happy Garg, Translator

ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਦਿੱਲੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤੀ ਆਮਦਨ-ਕਰ ਐਕਟ, 1922 (1922 ਦਾ ਐਕਟ XI) ਦੀ ਧਾਰਾ 66 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ, 24 ਅਪ੍ਰੈਲ 1952 ਦੀ ਮਿਤੀ 24 ਅਪ੍ਰੈਲ 1952 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਨੰਬਰ RA ਨੰਬਰ 750/1951-52 ਦੇ ਨਾਲ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕੇਸ),ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1939 (1939 ਦਾ ਐਕਟ VII) ਦੀ ਧਾਰਾ 92 ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ।

ਏ ਐਨ ਕਿਰਪਾਲ ਅਤੇ ਡੀ ਕੇ ਕਪੂਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ।

ਭਾਗਵਤ ਦਿਆਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨਰਾਇਣ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਇਹ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਦਿੱਲੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਆਮਦਨ ਕਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 66(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਹੈ। ਜਵਾਬ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸਵਾਲ ਹੈ-

"ਕੀ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1922 ਦੀ ਧਾਰਾ 16 (3) (ਏ) (ii) ਵਿੱਚ 'ਵਿਅਕਤੀਗਤ' ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਔਰਤ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਕੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦਮਯੰਤੀ ਸਾਹਨੀ ਦੇ ਦੋ ਨਾਬਾਲਗ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਮੈਸਰਸ ਈਸ਼ਵਰਦਾਸ ਸਾਹਨੀ ਐਂਡ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਦੀ ਪੁਨਰਗਠਿਤ ਫਰਮ ਦੇ ਮੁਨਾਫੇ ਵਿੱਚ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦਮਯੰਤੀ ਸਾਹਨੀ ਦੀ ਆਮਦਨ, ਮੁਨਾਫੇ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫੇ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ?"

ਈਸ਼ਵਰਦਾਸ ਸਾਹਨੀ 7-11-1946 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਤੱਕ ਮੈਸਰਸ ਈਸ਼ਵਰਦਾਸ ਸਾਹਨੀ ਐਂਡ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਦੀ ਫਰਮ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਰਹੇ। ਫਰਮ ਦਾ ਲੇਖਾ ਸਾਲ 31-3-1947 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋਇਆ। ਈਸ਼ਵਰਦਾਸ ਸਾਹਨੀ ਆਪਣੀ ਵਿਧਵਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦਮਯੰਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਦੋ ਨਾਬਾਲਗ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡ ਗਿਆ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦਮਯੰਤੀ ਫਰਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਬਣ ਗਈ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋ ਨਾਬਾਲਗ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1946-47 ਵਿੱਚ, ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਦੋ ਨਾਬਾਲਗ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਜੋ ਉਸ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਲਈ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸੈਕਸ਼ਨ 16 (3) (ਏ) (ii), ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਸ.ਐਮ. ਦਮਯੰਤੀ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲ 'ਤੇ

Checked, Compared and authenticated by Happy Garg, Translator

ਅਪੀਲੀ ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਖੋਜ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 16 (3) (ਏ) (ii) ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ 'ਵਿਅਕਤੀਗਤ' ਸ਼ਬਦ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 (3) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ:

"(3) ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ--

(a) ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚੇ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਦਾ ਇੰਨਾ ਹਿੱਸਾ ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

(i) ਉਸ ਫਰਮ ਵਿੱਚ ਪਤਨੀ ਦੀ ਸਦੱਸਤਾ ਤੋਂ ਜਿਸਦਾ ਉਸਦਾ ਪਤੀ ਭਾਈਵਾਲ ਹੈ;

(ii) ਨਾਬਾਲਗ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਫਰਮ ਵਿੱਚ ਭਾਈਵਾਲੀ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਤੱਕ ਜਿਸ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਭਾਈਵਾਲ ਹੈ;

(iii) ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਚਿਤ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਜਾਂ ਵੱਖ ਰਹਿਣ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ; ਜਾਂ

(iv) ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪਤੀ ਤੋਂ, ਜੋ ਵਿਆਹੀ ਧੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਚਿਤ ਵਿਚਾਰ ਲਈ; ਅਤੇ।

(ਬੀ) ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਦਾ ਇੰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਿੱਸਾ ਜੋ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚੇ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਢੁਕਵੀਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।"

ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ 'ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਚੰਦਾ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ' 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਰ ਨਾਥ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਸਰਸ ਈਸ਼ਵਰਦਾਸ ਸਾਹਨੀ ਐਂਡ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਲਾਭ ਦੇ ਨਾਬਾਲਗਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 (3) (ਏ) (ii) ਅਧੀਨ ਮਾਤਾ ਦੀ ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

'ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਚੰਦਾ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ' ਵਿੱਚ, (1) ਸੰਦਰਭ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਭੌਤਿਕ ਤੱਥ

Checked, Compared and authenticated by Happy Garg, Translator

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਸਨ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮਦਨ ਲਾਲ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਚਾਰ ਪੁੱਤਰ, ਕਿਸ਼ਨ ਲਾਲ ਵੱਡੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਤਿੰਨ ਪੁੱਤਰ ਰਮੇਸ਼ ਚੰਦਰ, ਮਹੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਤੇ ਹਰੀ ਮੋਹਨ ਨਾਬਾਲਗ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਫਰਮ ਬੈਜ ਨਾਥ ਮਦਨ ਲਾਲ ਦੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਸਨ। ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਦੀ 3-4-1942 ਨੂੰ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ 13-4-1942 ਨੂੰ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਭਾਈਵਾਲੀ ਡੀਡ ਚਲਾਈ ਗਈ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਦਨ ਲਾਲ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਚੰਦਾ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਚਾਰ ਪੁੱਤਰ ਸਾਂਝੇਦਾਰ ਬਣ ਗਏ, ਹਰੇਕ ਦਾ ਪੰਜਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਤਿੰਨੇ ਨਾਬਾਲਗ ਪੁੱਤਰ 13-4-1942 ਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ ਨਾਬਾਲਗ ਸਨ, ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਾਲ ਆਮਦਨ-ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਧਾਰਾ 16 (3) (ਏ) (ii) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਆਮਦਨ-ਕਰ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਾਬਾਲਗਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਮਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਮਲਿਕ ਸੀ ਜੇ, (ਭਾਰਗਵ ਜੇ, ਸਹਿਮਤ) ਨੇ ਕਿਹਾ:

"ਮੈਸਰਸ ਬੈਜਨਾਥ ਮਦਨਲਾਲ ਦੀ ਫਰਮ ਵਿੱਚ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੇ ਨਾਬਾਲਗਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਮਾਂ ਦੀ ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 16 (3) (ਏ) (ii) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਏਆਈਆਰ 1951 ਸਾਰੇ 586 (ਏ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਭਾਗਵਤ ਦਿਆਲ ਨੇ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 (3) ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ 'ਵਿਅਕਤੀਗਤ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਾ ਦੋਵੇਂ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇ। ਮੇਰੇ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ ਉਠਾਈ ਗਈ ਦਲੀਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਾਰਥਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 (3) (ਏ) ਵਿੱਚ 'ਪਤਨੀ' ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ 'ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਾ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਖੰਡਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 (3) (ਏ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਔਰਤ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕੋਈ ਪਤਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਉਸਦਾ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 (3) (ਏ), ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪੁਰਸ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਭਾਗਵਤ ਦਿਆਲ ਫਿਰ, ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 (3) (ਬੀ) ਦਾ ਅੰਤਮ ਹਿੱਸਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 (3) (ਏ) (ii) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁਰਸ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਹਨ--

"ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚੇ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ।"

ਹੁਣ, ਜੇਕਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 (3) (ਏ) (ii) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ 'ਵਿਅਕਤੀਗਤ' ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੁਰਸ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16(3) (ਬੀ) ਦੇ ਅੰਤਮ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ "ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚੇ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ" ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੇਕਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਪ ਧਾਰਾ (ii) ਵਿੱਚ 'ਵਿਅਕਤੀਗਤ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਸਿਰਫ਼ ਪਿਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਮਾਂ। ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (i) ਦੇ ਸਮਾਨ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ 'ਨਾਬਾਲਗ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਫਰਮ ਵਿਚ ਭਾਈਵਾਲੀ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਤੱਕ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਪਿਤਾ ਭਾਈਵਾਲ ਹੈ।'

ਮੈਂ ਸ਼ਰੀਮਤੀ ਚੰਦਾ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (1) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ।

ਵੈਸਟਨ, ਸੀਜੇ.   ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Translated by Happy Garg, Translator in the Sessions Division, Barnala.

Checked, Compared and authenticated by Happy Garg, Translator